

Dosarul nr. 2ra-462/19

Prima instanță: (Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani) P. Harmaniu
Instanța de apel: (Curtea de Apel Chișinău) A. Bostan, V. Negru, A. Pahopol

ÎNCHEIERE

13 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Mariana Pitic
Dumitru Mardari

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de către Ministerul Justiției și
Cogîlnicean Victor,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Cogîlnicean Victor
împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală cu
privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire
penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești,

împotriva deciziei din 18 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care
s-au respins apelurile declarate de Cogîlnicean Victor și Ministerul Justiției și s-a
menținut hotărârea din 07 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani,

c o n s t a t ă :

La 11 august 2017 Cogîlnicean Victor a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală cu
privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire
penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

În motivarea acțiunii, reclamantul Cogîlnicean Victor a menționat că activează
în calitate de executor judecătoresc în baza licenței nr. 063 din 10 august 2010.

A relatat că în anul 2014, de organul de urmărire penală a fost învinuit de
comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) Cod penal și anume de faptul că
în perioada iulie-noiembrie 2013, activând în calitate de executor judecătoresc, avînd
calitatea de persoană publică, în virtutea prevederilor art. 123 alin. (2) Cod penal, în
timpul îndeplinirii obligațiilor de serviciu, conform art. 8 lit. a) și l) din Legea nr. 113
din 17 iunie 2010 privind executorii judecătorești, art. 22 alin. (1) lit. a) din Codul de
executare, intenționat a săvârșit acțiuni care depășesc în mod vădit limitele
drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege.

Prin sentința din 16 iulie 2015 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, a fost achitat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) Cod penal pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Prin decizia din 08 iunie 2016 a Curții de Apel Bălți, s-au respins apelurile procurorului în Procuratura Anticorupție și avocatului în interesele părții vătămate, Chivriga Tatiana declarate împotriva sentinței din 16 iulie 2015 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

Prin decizia din 22 noiembrie 2016 a Curții Supreme de Justiție, s-au respins ca inadmisibile recursurile ordinare declarate de procurorul adjunct al Procuraturii de nivel Curții de Apel Bălți și de avocatul părții vătămate, împotriva deciziei din 08 iunie 2016 a Curții de Apel Bălți.

A specificat că pe parcursul urmăririi penale și examinarea cauzei în instanțele de judecată în perioada anilor 2014 - 2016, a fost supus unui șir de acțiuni de urmărire penală, de cercetări judecătorești, fiind ilegal învinuit de săvârșirea infracțiunii.

A invocat că prin acțiunile organului de urmărire penală, i-au fost cauzate suferințe psihice, astfel fiindu-i cauzat prejudiciu moral.

A solicitat reclamantul încasarea de la Ministerul Justiției a sumei de 1 000 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și încasarea sumei de 10 000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

Prin hotărârea din 07 februarie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Cogîlnicean Victor.

S-a încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Cogîlnicean Victor suma de 20 000 lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin tragerea ilegală la răspundere penală.

În rest, cererea de chemare în judecată s-a respins.

Pentru a se pronunța astfel, prima instanță cu referire la circumstanțele cauzei a reținut că caractrul ilicit al acțiunilor organului de urmărire penală s-a constatat cu certitudine prin sentința de achitare emisă în privința reclamantului, menținute prin decizia instanței de apel și recurs, motiv din care acțiunea depusă de Cogîlnicean Victor se încadrează în una din condițiile art. 3 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 15145 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Astfel, prima instanță a concluzionat că luând în considerație suferințele lui Cogîlnicean Victor în raport cu prevederile art. 219 alin. (4) din Codul de procedură penală, având în vedere criteriile referitoare la consecințele suportate pe plan psihic, gravitatea și caracterul acestora, sentimentul de afectare a personalității morale, a constatat cu certitudine că reclamantului i-au fost cauzate suferințe psihice în timpul aflării sub urmărire penală cu statut de bănuț, învinuit și inculpat pe perioada respectivă, precum și statut social al ultimului, care la momentul pornirii dosarului penal și derulării acțiunilor de urmărire penală activa în calitate de executor judecătoresc.

Deci prima instanță a conchis că suma de 20 000 lei poate fi considerată drept o compensație echitabilă și suficientă pentru sentimentele de frustrare suferite de

reclamant, care corespunde caracterului și suferințelor psihice suportate de Cogîlnicean Victor.

Totodată, prima instanță a menționat că referitor la cerințele cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată, reclamantul nu a specificat din ce este formată suma respectivă și nu a anexat probe ce ar demonstra achitarea și destinația acestei sume, fapt pentru care instanța a respins solicitarea în cauză.

Prin decizia din 18 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-au respins apelurile declarate de Cogîlnicean Victor și Ministerul Justiției și s-a menținut hotărârea din 07 februarie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani.

La 22 noiembrie 2018, Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea hotărârilor judecătorești și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă integral.

Recurentul Ministerul Justiției, în motivarea recursului a menționat că instanțele de judecată au aplicat eronat normele de drept material ce țin de repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, în condițiile în care pentru aplicabilitatea prevederilor Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, necesită de a fi întrunite circumstanțele prevăzute de art. 6 - dreptul la repararea prejudiciului și cele prevăzute de art. 3 - cazurile de reparare a prejudiciului material și moral. Or, normele legale enunțate sunt indisolubile și nu pot fi aplicate separat.

A specificat recurentul că pornirea urmăririi penale constituie o modalitate legală de desfășurare a urmăririi penale. Însuși pornirea urmăririi penale, recunoașterea persoanei în calitate de bănuț, dispunerea aplicării sechestrului, punerea persoanei sub învinuire, sunt doar niște măsuri procesuale care nu încalcă drepturile persoanei.

A relatat că Cogîlnicean Victor nu a fost supus reținerii, nefiind aplicate careva măsuri privative de libertate, nu a fost supus pedepsei sub formă de închisoare, fiind întreprinse doar măsuri procesuale legale care erau prevăzute de legislația penală.

A invocat că achitarea prin sentință a lui Cogîlnicean Victor constituie o compensație parțială a suferințelor psihice cauzate ultimului, inclusiv conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, deoarece prin sentința respectivă acesta avea o certitudine mai mare de înfăptuire a justiției și realizării dreptății.

La 14 decembrie 2018, Cogîlnicean Victor a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea hotărârilor judecătorești și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă integral.

Recurentul Cogîlnicean Victor, în motivarea recursului a menționat că la stabilirea mărimii compensației morale, instanțele de judecată nu au ținut cont pe deplin de acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, care au dus la tragerea ilegală la răspundere penală.

Astfel recurentul a specificat că atât prima instanță, cât și instanța de apel, nu au ținut cont de rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea sa, natura dreptului personal lezat și locul acestuia în sistemul de valori al persoanei.

A invocat în acest sens că fiind executor judecătoresc, a fost defăimat ilegal de săvârșirea infracțiunii și pe un termen îndelungat i-a fost încălcată onoarea,

demnitatea și reputația profesională în societate și printre colegi.

A specificat de asemenea, că instanțele de judecată nu au ținut cont și de durata urmăririi penale – 3 ani.

Cu referire la termenul de declarare a recursurilor, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a emis dispozitivul deciziei la 18 septembrie 2018, însă date referitor la recepționarea de către părți a deciziei motivate, la materialele cauzei lipsesc.

În conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Recursurile au fost declarate la 22 noiembrie 2018 de Ministerul Justiției și la 14 decembrie 2018 de Cogîlnicean Victor, respectiv se consideră depuse în termenul prevăzut de art.434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Examinînd temeiurile recursurilor completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererile de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, motivele recursurilor sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurenților cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Codul de procedură civilă.

Din recursurile declarate nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise (Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursurile declarate de către Ministerul Justiției și Cogîlnicean Victor, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, sunt inadmisibile.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se declară inadmisibile recursurile înaintate de către Ministerul Justiției și Cogîlnicean Victor.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Mariana Pitic

Dumitru Mardari